

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

VÅRT GRØNNE NÆRMILJØ

VELKOMMEN TIL SOMMARFEST! FREDAG 3. JUNI

SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Årets landsmøte en gylden mulighet for lokal innflytelse!

Naturvernforbundet er en demokratisk medlemsorganisasjon som gir vårt arbeid en viktig legitimitet. Organisasjonen har en geografisk spredning som gjør at våre synspunkter er representert over store deler av landet. Hvert annet år avholdes landsmøte og denne våren er det fylkeslaget i Telemark som er vertskap for alle delegatene som samles 10. til 12. juni i Porsgrunn.

I følge NNVs nye vedtekter kan alle aktive lokallag stille med én representant ved landsmøte, gjennom fylkeslagets delegasjon. Det er svært viktig for NNVs vitalitet at det lokale leddet gjør seg mer gjeldende i organisasjonen. Det er derfor Grevlingens håp at flest mulig lokallag har benyttet seg av denne muligheten. På NOAs årsmøte den 4. april ble følgende delegasjon valgt fra fylkeslaget: Stein Erling Birkeland, Elisabeth Koren, Tommy Reinås, Elin Lerum Boasson, Unni Berge og Gjermund Andersen. Den viktigste saken

på landsmøte er å vedta organisasjonens arbeidsprogram for de to nærmeste årene. På NNVs hjemmeside ligger bl.a. landsstyrets forslag til arbeidsprogram. I tillegg til at delegasjonen på forhånd skal ha sendt inn sine kommentarer oppfordrer Grevlingen alle medlemmer å ta stilling til dette dokumentet.

Etter å ha lest aktuelle arbeidsprogram både på lokal-, fylke- og landsnivå er det for oss åpenbart en sprik i prioriteringene mellom det sentrale og det lokale leddet i vår organisasjon. Hvis man ser bort fra nettverk- og utviklingsprogram er hovedområdene sett fra landsstyret:

- 1) Ta vare på naturområdene og artsmangfoldet,
- 2) Reduser klimagassutslippene, sats fornybart,
- 3) Rent hav – rikt hav,
- 4) Sats på toget, ikke bil og fly og
- 5) Miljøgifter og avfallshåndtering – mens NOA har hovedområdene: **Marka, Kulturlandskap og Kollektivtransport** som sine hovedområder.

I tillegg har NOA kommentert landsstyrets forslag til arbeidsprogram ved å si at det bør være et begrenset antall saker, hvorav de fleste bør ha en vid geografisk appell. At programmet skal medføre en konkret prioritering og avgrensning av ressursbruken sentralt og at det er ønskelig å ha saker på programmet som viser hva vi er for.

NOA foreslår derfor følgende prioritering av forbundets hovedområder: **Naturglede og friluftsliv, Vern av naturen og Miljøvern**. Dette er en særdeles gledelig og viktig debatt! Det er her fristende å sitere NNVs mangeårige generalsekretær, Magne Midttun: "Organisasjonen mot alt, blir vi kalt etter at vi på nytt har dristet oss til å sette et stort spørsmålstegn ved en samfunnsutvikling som løper løpsk i menneskets grådige hunger etter materiell vekst. Snakk om å snu saken på hodet! Vi slåss jo for livet!" Med disse ord ønsker vi alle delegater lykke til med debattene på landmøtet!

I dette nummeret av Grevlingen vil du bl.a. kunne lese om Helhetlig utviklingsplan for Groruddalen, kommentert av Steinar Saghaug, om fremtidsrettet planlegging av grøntområder i byggesonen, av Trond Taugbøl, om Skolehagen vår grønne barnelærdom, av Tore Faller og om Leira – Skedsmos Amazonas, skrevet av Rune Fjellvang.

Tom Ekeli, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo

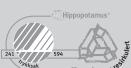
Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48
e-post adresse: noa@noa.no hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonsassistent: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no

Foto forsida: Øystein Søbye, www.norskknatur.no

Trykk: Hippopotamus AS Opplag: 5.500

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på resirkulert melkekartong. Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det.

Foto:Gjermund Andersen

Det nye styret i NOA samlet på Vøienvolden. Grevlingen ønsker lykke til med arbeidet framover.

NOA-STYRET

Leder

Stein Erling Birkeland tlf. 91 69 87 11 (p)

Styremedlemmer

Anna Skog tlf. 41 47 98 63 (p)

Finn Roar Halvorsrud tlf. 41 31 87 64 (p)

Elisabeth Koren tlf. 22 15 64 34 (p)

Tommy Reinås tlf. 48 02 95 05 (p)

Varamedlemmer

Siri Haavie tlf. 48 14 96 93 (p)

Elin Lerum Boasson tlf. 41 12 34 62 (p)

Unni Berge tlf. 99 20 50 80 (p)

LOKALLAG I NOA

Naturvernforbundet i Asker

Postboks 332, 1371 Asker

Leder: Arild Jansen

Hofstadgata 21, 1384 Asker

Tlf.: 66 84 68 14 (p)

e-post: ariljans@online.no

Naturvernforbundet i Bærum

Postboks 252, 1319 Bekkestua

Leder: Jan Schwencke

Krokfaret 1, 1356 Bekkestua

Tlf.: 67 12 01 78 (p)

e-post: jan@schwencke.net

Naturvernforbundet i Lørenskog

V/Margareta Bondevik

Leder: Margareta Bondevik

Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog

Tlf.: 67 90 28 10 (p)

Naturvernforbundet i

Nannestad/Gjerdrum

V/Steinar Myrabø

Leder: Steinar Myrabø

Granerud, 2034 Holter

Tlf.: 91 65 76 91 (m)

e-post: smyrabo@online.no

Naturvernforbundet i Nes

V/ Yngve Birkeland

Kontaktperson: Yngve Birkeland

Bodding, 2150 Årnes

Tlf.: 63 90 95 69 (p)

e-post: yngv-bi@online.no

Naturvernforbundet på Nesodden

Postboks 251, 1450 Nesoddtangen

Leder: Peter Schjølberg

Elgfaret 6, 1453 Bjørnemyr

Tlf.: 66 91 48 50 (p)

e-post: pschjo@hotmail.com

Naturvernforbundet i Oppegård

Postboks 291, 1411 Kolbotn

Leder: Gunnar Larsen

Løvlia 27, 1412 Sofiemyr

Tlf.: 66 80 21 20 (p)

e-post: oberntz@online.no

Naturvernforbundet Oslo Nord

V/Elin Tyse

Kontaktperson: Elin Tyse

Jutulveien 11, 0852 Oslo

Tlf.: 22 69 05 26 (p)

e-post: elintyse@c2i.net

Naturvernforbundet i Skedsmo

Postboks 27, Lillestrøm

Leder: Birgitta Prøis

Kvaestubben 2, 2020 Skedsmokorset

Tlf.: 97 71 74 85 (m)

e-post: solsver@online.no

Naturvernforbundet i Ski

Postboks 232, 1401 Ski

Leder: Stein Martinsen

Hebekkvn. 18, 1400 Ski

Tlf.: 64 87 28 06 (p)

e-post: stein.martinsen@tdcnorge.no

Naturvernforbundet i Vestby

V/Eirik Selmer-Olsen

Leder: Eirik Selmer-Olsen

Kolåsveien 5, 1555 Son

Tlf.: 64 95 93 24 (p)

e-post: eirik.selmer-olsen@tine.no

Naturvernforbundet i Ås

Postboks 130, 1431 Ås

Leder: Michael Angeloff

Skogvn. 17, 1430 Ås

Tlf.: 64 94 49 66 (p)

e-post: michael.angeloff@nijos.no

Østkanten Naturvernforbund

(Oslo)

V/Ståle Grøtte

Leder: Ståle Grøtte

Trondheimsv. 170A, 0570 Oslo

Tlf.: 22 04 49 81 (p) 95 22 39 78 (m)

e-post: stale.grotte@dna.no

Oslo studentlag av NU og NNV

Leder: Lene Liebe

Bølerlia 8, 0691 Oslo

Tlf.: 90 13 45 31 (p)

e-post: enelie@student.matnat.uio.no

KOMMUNER UTEN LOKALLAG, MEN MED KONTAKTPERSONER

● **FET:** Mette Sperre, Kirkevn. 94, 1900 Fetsund, tlf. 63 88 46 22 (p) ● **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgt. 15, 1440 Drøbak, tlf. 64 93 59 43 (p) ● **HURDAL:** Ove Bakken, Måltrostvn. 11, 1430 Ås, tlf. 64 94 39 35 (p) ● **RÆLINGEN:** Tom G. Bengtson, Runivn. 15, 2005 Rælingen, tlf. 63 83 98 35 (p) ● **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, tlf. 63 82 79 33 (p) ● **ULLENSAKER:** Ørjan Eltvik, Vogstad, 2056 Algarheim, tlf. 63 97 66 25 (p)

EVENTYRSKOGENE

ET VIKTIG VERKTØY FOR BEVARING AV MARKA

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har de siste tre årene registrert en rekke av Markas eventyrskoger. Registreringen synliggjør de mest verdifulle områdene vi har igjen for friluftsliv og naturopplevelse.

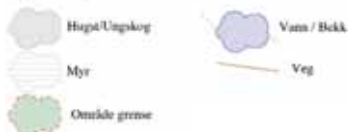
Kjerringkollen - En urørt Krokskogperle med store høydeforskjeller og svært variert natur. Fra fine myrområder med putter og tjern i nordøst til trivelige fjellknauser med trolsk død- og levende furuvegetasjon på det høyeste parti mot Nordre Heggelivann. Vidt utsyn mot Kusteinreservatet og Heggelivannene. Stiene mangler, men området er tettpakket med naturoplevelser.

Lettest tilgjengelig fra syd med utgangspunkt i blåmerket sti ved Møkkalittjerna (stien fra Løvli til demningen ved Nordre Heggelivann) eller med båt fra Heggelia. Start fra østenden av Nibbitjern er et greit alternativ hvis du kommer fra Gagnumseter.

Område 61: Kjerringkollen

Tegnforklaring:

Området ligger på Kroksgogen. Vest for Heggelivann. Del av Løvenskiold-Vækerø skoger.

Terningkast

Foto: Jan Häusler

Stemingsrapport fra NOAs sidesprang til Kjerringkollen 19. september 2004.

Nå er det Groruddalens tur!

av Steinar Saghaug, Groruddalen Miljøforum

"Hver by trenger en bakgård" uttalte en eiendomsutvikler til media i fjor – og pekte på Groruddalen. Uttalelsen ble konstant besvart av Groruddalen Miljøforum (GM) om at nå er det i stedet Groruddalens tur til å få gjort noe med de mange store miljø-utfordringene i dalen.

Groruddalen har mange positive kvaliteter som boligområde for 120 000 mennesker blant annet den nære tilknytningen til Marka oppe i dalsidene. Men miljøet forringes kraftig av den store gjennomgangstrafikken

med støy og forurensning og rotete næringsarealer i dalbunnen.

GM har gjennom en årrekke arbeidet knallhardt, arrangert debattmøter, vedtatt uttalelser etter uttalelser for å få satt Groruddalen på den politiske dagsorden og få framlagt en samlet plan for utviklingen av dalen. Busslaster av statsråder, byråder, stortings- og bystyrepolitikere har med egne øyne kunne sett hva som er utfordringene.

Etter årevis med enkeltplaner

og manglende initiativ la endelig byutviklingsbyråd Grete Horntvedt i januar i år fram Helhetlig utviklingsplan for Groruddalen. Strategier for et bedre miljø mot 2030. Planen er et høringsutkast som har vært grunnlag for flere åpne høringsmøter med stort framme i dalen. GM har markert seg sterkt med sine syn på planen både i møter og ved egne uttalelser.

Planen skal etter hvert opp til politisk behandling i Oslo bystyre, men skuffende nok vil dette først skje i 2006. GM hadde håpet at behandlingen ble slik at dalens befolkning hadde kjent de politiske partienes standpunkter til planen allerede ved Stortingsvalget til høsten. Vi i GM er selvfølgelig glad for at den helhetlige planen er lagt fram, men frykter for at dette skyves ut i tid og imens fortsetter den negative miljøutviklingen i dalen sin skjeve gang.

Den helhetlige utviklingsplanen satser på fire hovedstrategier som handler om: blå/grønne strukturer, vei og kollektivtilbudet, arealbruk og kultur. Byråden anbefaler prinsippene for utviklingen av grønnstrukturen i Groruddalen og sier de vil pri-

Foto: Frithjof Funder

Her forsvinner Alna under godsterminalen på Alnabru. Det finnes akseptable planer om gjenåpning av elva og ny turvei.

oritere en bevisst satsing på nøkkelprosjekter langs Alna. Prosjektene bør omfatte elveåpninger, turveier, oppholdssoner og vern av biologisk mangfold, stedege vegetasjon og viktige naturtyper.

Planen foreslår nye friområder og utvidelse av eksisterende, i hovedsak konsentrert langs Alna-vassdraget. Det foreslås at turveinettet fullføres i henhold til overordnet turveisystem og at eksisterende turveisystem styrkes stedvis.

Hovedinnvendingene til Helhetlig utviklingsplan er at hensynet til næringsinteressene kommer i første rekke og bedring av miljøet i andre rekke. Planen har et tidsperspektiv fram til 2030 og alle tiltak som kan ha betydning for miljøet er skutt ut i tid. Dette gjelder blant annet bygging av et miljøløkk med rensetårn over det meste av E6 fra Alnabru til Karihaugen som vi mener må på plass først.

Det mangler også samlede tidsavgrensede gjennomføringsplaner med tilstrekkelig økonomi (både kommune og stat må bidra) for åpning hele Alna (grøntområder og turveier), kulturtiltak, tiltak på kollektivsiden og hele samferdselssektoren. Det må også lages en tiltaksplan med tidsfrister for oppfylging av EU/EØSs krav hva gjelder grenseverdier for NOX, svevestøv og støyforurensning.

Vi er positive til mye i planen, men venter med festtalen til forhåpentligvis snorene kan klippes for de konkrete miljøtiltakene i Groruddalen. Det haster!

NATURBANIA

eller det grønne i det blå?

av Trond Taugbøl, arkitekt

Vekst er en ustoppelig prosess for byer av Oslos størrelse og type. Resultatene av byutviklingen blir ikke alltid vellykket, i forhold til trivsel for innbyggerne. Påstanden er at grøntstrukturen i byggesonen, som regel basert på bevart natur, har avgjørende betydning for trivselen, og at det må være bevissthet omkring dette faktum hele veien. Hvilke faktorer er avgjørende? Strategiene som velges, politisk styringsvilje som godkjennende myndigheter eller premissleverandører som arkitekter og planleggere? Hvor robuste planene blir avhenger av hvilke strukturer som er lagt for at fellesskapet, beboerne, skal kunne engasjere seg og ta ansvar. Når noen områder framstår som vellykkete, er det grunn til å spørre hvilke strategiske grep som er foretatt.

Eiksmarka i Østre Bærum er et område som samtidig som det er bynært og funksjonelt en del av Oslo, også er nær Marka. Her ligger Fossum som er et av storbyens mest benyttete utfartssteder for trening og turer sommer som vinter. Innenfor bebyggelsen finnes likevel sammenhengende områder med skog og åpne sletter – rester av det tidligere landskapet i vel bevart form. Eiksmarka var til etter krigen en del av et aktivt jordbrukslandskap, kalt Nordbygda, preget av åkre, beitemark og blandingsskog i skjønn forening. Gårdsnavn som Haslum, Hosle, Lønnås, Eikeli, Almeli, Lindeberget og Eik vitner om gode vekstforhold for edelløvskog. Berggrunnen består av skifer og kalkstein, og selv kollene ligger under den marine grense. Av historiske grunner var mange av gårdsbrukene under samme eier, nemlig Fossum bruk som lå under Løvenskiold-eiendom-

men. Krigen hadde demmet opp for byens vekst, og da det forsømte skulle tas igjen lå gårdene Store Eik og Gamle Eik, og deler av Grini, med flere tidligere husmannsplasser lagelig til for utparsellering.

Et jomfruelig byggeområde

Slik landbruket hadde preget landskapet, framsto området som naturskjønt. Grunneieren fremmet i 1942 tilbud til Bærum kommune om å innløse 12 mål langs Lysakerelva som naturpark til allmennhetens bruk. Prisen skulle være kr 12 000, tilsvarende det som allerede var avsatt i kommunens budsjett til friluftsområder. Men gjennom kjøpet skulle kommunen få bruksrett til et større areal, der det kunne anlegges gangsti langs elva. Parallelt sendte grunneier inn reguleringsforslag for utparsellering av et areal på 1246 mål til frittliggende eneboliger, der 33 mål av området skulle legges

ut til åpne friarealer. Villatomtene skulle være på minst 1,5 mål. Samarbeidsløsningen mellom kommunen og grunneier skulle bestå i at råverdien av friarealene kunne bli tillagt tomteverdiene, ved det ble kommunal bruksrett til et større areal sikret for en mindre kostnad, samtidig som grunneier fikk full betaling. En slik løsning var avhengig av Prisdirektoratets prinsipielle aksept, som grunneier innhentet etter krigen.

Tanken var at friområdene skulle legges til skogholtene, siden åkermark ville være mer kostbar å opparbeide og vedlikeholde som parkareal, samtidig som det var billigere å bebygge. Bærum hadde ennå ingen samlet plan for utbyggingen av kommunen på denne tiden, planloven med sitt krav om kommunale generalplaner kom først i 1965. Det strategiske samarbeidet mellom grunneier og kommune for å skape sammenhengende friområder gjorde at det ble lagt til rette for en helhetlig utvikling av Eiksmarka. Grunneier overlot den konkrete reguleringen til en arkitektkonkurranse, der programmet hadde kommunens tilslutning. Arkitektkonkurranse ble avholdt i 1946. Hele 40 forslag ble innlevert, med titler som "Livet i skogen", "Fagert er landet", "Her er det land som hugar meg best" og "En plass i solen". Vinnerutkastet "Ei.a" var signert arkitektene Hans Mollø-Christensen og Odd Gengenbach.

Konkurranseområdet ble tillagt deler av Grini gårds grunn og utgjorde 1394 mål. Løvenskiold skjenket 35 mål av regulerings-

Eiksmarka sett fra øst med Griniveien og Grini gård i forgrunnen (1950).

Foto: Fjellanger Wæleroe

området til trasé for Røabanens forlengelse, med tanke på at banen seinere skulle nå Bærums Verk og åpne Løvenskiolds arealer der for boligbygging.

Mollø-Chistensen og Gengenbach samlet ulike hustyper i grender. Småhusene var to- og firedelte, rekkehus og relativt små eneboliger i tre, samt lavblokker i mur. Blokkene på Eikskollen har fire etasjer, men er lavere enn de bevarte trærne fra den opprinnelige skogen, og bryter ikke kollens profil. Kollen er likevel så høy at det er utsikt til Oslofjorden fra mange av leilighetene, på sosialdemokratisk vis et gode for dem som ikke fikk direkte kontakt med bakkeplanet. Boliggrendene omkranser friområdene som ble bundet sammen og konsentrert sentralt i området, nå med samlet areal på over 300 mål. Naturparken langs elva skulle ved Grinidammen (oppdemt for Grini mølle og kraftverk) bearbeides til friluftsbad. Derfra knytter en parkstripe mot vest dette området til Nadderudbekkens drag fra Øvrevoll oppover mot Griniveien, hvor det er kontakt med Marka via et jordbruksbelte. Eiksmarkas friområ-

der danner dermed en viktig del av Bærums grøntstruktur, både som korridorer med tilknytning til nettet av turveier fra de lavereliggende delene av byggesonen og som trekkruiter for fugl og dyr. Bekkesystemet var – og er – dessuten yngleplass og leveområde for flere amfibiearter, bl.a. salamander.

Forlengelsen av Røabanen til Grini (1948), Lijordet (1951) og Østerås (1972) var et viktig element i Eiksmarkas utbygging. Banen var ført fram til Lijordet (utenfor Eiksmarka) før noen bebyggelse var oppført. Forretninger, skole, og siden bibliotek og helsestasjon ble oppført ved Eiksmarka stasjon, der det også var nærkontakt med friarealet. Forretningssenteret åpnet sitt første byggetrinn i 1952, som det første i landet etter kjøpesentermodellen – altså før Lambertseter. Selv om det siden er blitt noe oppgradert er formen fullt ut lesbar i forhold til slik Odd Gengenbach opprinnelig tegnet det.

Eiksmarka i dag

I dag, snart 60 år etter utbyggingen startet, viser den opprinnelige planen seg stadig å være virksom. Planen ligger i

Foto: Fjellanger Wigdene

Eiksmarka sett fra sør med Lijordet stasjon og Eikskollen i forgrunnen (1964).

bunn som styrende instrument for utviklingen, slik at de verdifulle kvalitetene stort sett fortsatt er intakte. En besøkende til området vil raskt legge merke til det grønne preget. Enten kommer man med bil og da gjerne Rv 168 Griniveien, som er en av tre veiforbindelser mellom Oslo og Bærum. Eller man kommer med T-banen til

Eiksmarka stasjon og støter da raskt på forretningssenter og skole, men ellers er det lite å se til boligmassen. Senteret er omkranset av store friområder. Utenfor disse ligger boligene. Småhusenes hager er så små her at Eiksmarka har sluppet fortettingsmanien som har skapt visuelt kaos i mange eldre villaområder.

Tegning: David Keeping

Kartet viser hovedtrekkene i dagens grøntstruktur. Arven fra arkitektene Mollø-Christensen og Gengenbach er fortsatt i behold, med sammenhengende grøntkorridorer til Marka og langs vassdragene.

Det var vakkert på Eiksmarka, og det er ikke ille i dag heller. Det vakre ligger i at bebyggelsens plassering følger seg etter landskapet, bygningsvolumene bryter heller ikke med dimensjonene i terrenget, og grupper av enhetlig bebyggelse går opp i en helhet som gir deknning for opplevelse av ryddighet og en viss konstans. Det er også viktig at friarealene ikke var tilfeldige restarealer, men var skjønnsomt valgt for å bevare noen av de naturkvalitetene som fantes – bekkedrag og koller med varmekjær blandingsskog, randsoner, eng og annen kulturmark.

Arkitektene skal ha gått til oppgaven med et førsteinntrykk av at området egentlig var for vakker for utbygging. I ettertid er det lett å se at storbyen uansett ville ha innhentet Eiksmarka, og det er derfor grunn til å være tilfreds med måten det faktisk skjedde på. Imidlertid er ingen seier endelige når det gjelder vern av kulturminner eller natur, dersom noen har økonomisk interesse av noe annet. Det er klart at så sentrale ubebygde områder som friområdene på Eiksmarka ville representere en svært stor verdi som potensiell byggegrunn. Opprinnelig fikk selgeren (Carl O. Løvenskiolds arvinger) betalt for dem ved at kjøperne av tomtene som skulle bebygges ble pålagt å betale et påslag på 15 % av tomteverdien. Det er derfor beboerne på de utparselerte eiendommene som i fellesskap har kjøpt og reelt eier friområdene på Eiksmarka. Imidlertid ble arealene overskjøtet på en velforening der kjøperne var pålagt medlemskap, og dermed unntatt fra

forvaltning etter sameieloven.

Ved dette kunstgrepet fikk selgeren markedstakst for et areal myndighetene hadde båndlagt til friareal. Tomtekjøperne fikk ideelle andeler i friområdet, men var fratatt råderetten. Dette har ført til at friområdene over årene har skrumpet inn fra 311 til 247 mål og stadig møter et press. De valgte velstyrer gjennom over 50 år har suksessivt tapt kunnskapen om friområdenes status. Når forslagene fremmes, ofte med styrke, om å ta deler av områdene i bruk til diverse gode formål – kan sittende styrer fort finne seg i forhandlinger om løsninger. Klausulene som skulle sikre allmennhetens interesser har derfor hatt et svakt fundament. Både fordi selgeren i kontrakten (av 1947) med velforeningens betinget seg å beholde en rekke rettigheter på området som faktisk ble solgt, bl.a. at grunn skulle kunne avgis gratis til eventuelle veiutvidelser, transformatorstasjoner og kloakkledninger, men også fordi kommunen, som i tidlig fase hadde allmennhetens tilgang til bevart natur som grunnleggende hensyn, over år har kunnet anse friarealene som tomte-reserve for formål "ingen kan være mot" – barnehager, eldreboliger, idrettsanlegg, parkeringsplasser etc.

Skal de grønne kvalitetene bestå uten begrensende adgang for alle, både de reelle eierne, andre beboere og "brukere" av områdene, trengs et vedvarende engasjement for bevaring. En nødvendig premisse for dette er at kunnskapene om verdiene og historien bak tilblivelsen opprettholdes i befolkningen.

Eiksmarka ble i etableringsfasen kalt både "Grautmarka" og "Gjeldsmarka", på bakgrunn av de lån som måtte reises for å få seg tak over hodet her ute i "de harde 50-åra". Men så måtte de jo i tillegg kjøpe sine egne friområder. Likevel er saken at beboerne på Eiksmarka fortsatt står i stor gjeld, gjeld til alle

som den gang så framsynt bidro til en utbyggingsplan som har styrt utviklingen og stort sett bevart naturkvalitetene like til i dag. De store friarealene og naturområdene er trolig beboernes største kapital. Men den er kollektivt eid, og må stadig forsvares for fellesskapet!

SKOLEHAGEN

– vår grønne barnelærdom

av Tore Faller, leder av Oslo kommunes skolehager

Det hele begynte på "Bondejordet" ved nåværende Gyldenløvesgate i 1906. Skolehagene ble raskt populære og økte i omfang, godt hjulpet av kriger og nødsår.

For 20 år siden fantes det skolehager over hele Oslo, fra Lysejordet i vest til Rommen i øst og fra Maridalen i nord til Klemetsrud i sør. Over 90 i tallet fordelt på ca 60 forskjellige steder. Skolehagene hadde da bak seg en 75 år lang historie og det er et nesten ufattelig høyt antall barn som har fått sine

første erfaringer med stell av det grønne i en skolehage.

1980-tallet og jappetiden førte med seg et nytt syn på lønnsomhet, og skolehagene ble lidende under dette. I 1989 ble bevilgningene satt ned til 0,-, og alle ansatte sagt opp.

Men skolehagen var ikke død

En rekke skoler fortsatte driften allikevel, og i 1993 ble det ansatt en leder for Oslo kommunes skolehager. Fra et bunnivå på rundt 20 skoler er antallet igjen steget og ligger nå på ca. 45 sko-

Elever fra Bjølsen skole steller med salaten

Foto: Tore Faller

ler fordelt på 30 forskjellige steder, altså omtrent halvparten av tidligere. Fra å være et frivillig tilbud etter skoletid, er det nå for det meste tatt inn i den obligatoriske undervisningen. Det er opp til den enkelte skole å nyttiggjøre seg tilbudet. Det er altså også i våre dager mange elever i Osloskolen som får oppleve gleden ved å se det spire og gro som resultat av egne henders innsats.

Å så et frø

Den betydning som dette har for naturforståelse og innlevelse kan neppe overvurderes. Her får barna en konkret og praktisk erfaring i at ikke all inngripen i naturen er negativ, men at det faktisk er grunnlaget for hele vår eksistens. Det å så et gulrotfrø, se det komme opp i konkurranse med aggressivt ugress, verne det og stelle det helt til det blir en stor og velsmakende gulrot som kan trekkes fersk rett opp av jorda og fortæres på stedet med et saftig og knasende knekk, gir stor glede. Det gir også en viktig innsikt i livsprosessene vi alle er avhengige av. Elever med denne ballasten vil mye lettere forstå viktigheten av å ta vare på det

naturgrunnlaget vi ønsker å omgi oss med.

Nye trusler

Selv med alt det positive som en skolehage fører med seg er de, som ubebygde tomter, under et konstant utbyggingspress. Jappene fra 1980-tallet er ikke døde, de bare opptrer i nye forkledninger. Denne kampen har ført til nedbygging av en del skolehager, mens andre har berget seg denne gangen. Dette ser ut til å være en evig kamp og det er viktig at det er fokus på skolehagene som en viktig kulturbærer. Her trengs det gode allierte og sterke pressgrupper for å vinne frem. Det er viktig at også Naturvernforbundet og andre grønne organisasjoner engasjerer seg og innser at de her har en aktivitet som er med på å legge grunnlag og rekruttering også for egen virksomhet.

På denne måten kan vi alle være med på å så et frø. Så får vi håpe at det kommer i fruktbar jord og bringer glede for stadig nye generasjoner, slik skolehagene har gjort i snart 100 år.

Fra Bryn skole i 1907 med Teisen gård bak

TURPROGRAM NOA 2005

Bli kjent med Markas siste eventyrskoger! NOA arrangerer en rekke turer til kjente og mindre kjente perler i Marka. Du kan velge mellom 4 kveldsturer ("ta med middagen ut - turer"), 3 dagsturer og 1 helgetur.

1. juni

Kveldstur til Lutvann og Haukåsen, eventyrskog i Østmarka.

12. juni

Dagstur i Østmarka naturreservat.

15. juni

Kveldstur til eventyrskogen ved Høgås og Øvre Blanksjø.

24. august

Kveldsstur til Røverkollen og Lusevasan.

4. september

Dagstur til Karlshaug i Nittedal, Norges første barskogreservat og omkringliggende eventyrskog. Vi reiser med tog til Hakadal, og går til bussen innerst i Maridalen, en tur på ca. 15 km. Dette blir en fellestur med Vandregruppa i DNT.

7. september

Kveldstur på Skaugumåsen, reservat og eventyrskog.

21. september

Kveldstur på Mellomkollen.

14. - 16. oktober

Hyttetur til Finnerudseter i Nordmarka. Hvis mulig sykler vi inn til Spålen fredag ettermiddag, overnatter på den gamle Finnerudseter, og utforsker eventyrskogen på Spålsberget lørdag. Søndag sykler vi til by'n. På denne turen er det påmelding. Turen er et samarbeid med Vandregruppa i DNT.

Nærmere informasjon om turene får du på NOAs hjemmeside www.noa.no. Påmelding telefon 22 38 35 20 eller mail: gjermund@noa.no

Ta byen tilbake!

Naturvernforbundet i Oslo Nord (NON) hadde en meget vellykket busstur til grønne kampsaker i begynnelsen av april. Lokalpolitikere, byråkrater og naturvernere satte hverandre stevne i felles interesse for å sikre de grønne lungene.

Etter en innledende middag i Nydalsbyen, reiste vi til Gaustadskogen, Forskningsparken, Voldsløkka før vi endte opp på Torshovet, med en avsluttende diskusjon. På hvert stoppested fikk vi gode innføringer i de kampene som var ført og blir ført for å bevare de grønne lungene. Viktigheten av å følge med i reguleringsplaner og annen offentliggjøring av planer ble gjentatt gang på gang. Det gjelder å være tidlig ute, lage mediestøy og organisere gode krefter i nabolaget. Alle disse sakene har vært eksempler på hvordan lokale ad hoc-grupper og Naturvernforbundet kan samarbeide, til felles beste for saken, og til langsiktig nytte for Naturvernforbundet.

Voldsløkka

Voldsløkka er et av de få større grøntområdene som ligger inn-til bykjernen. En høy og tett utbygging mot øst vil forringe området åpne karakter, og de

Fra bussturen, med Elin Tyse og Tove Christiansen.

Foto: Gjermund Andersen

resterende områdene på Voldsløkka vil fort oppleves som private.

Utbygging av Voldsløkka vil føre til mer trafikk i sårbare bolig-gater med mer luftforurensing, støy, skitt, nedgradering av utearealer i de områdene av byen som i utgangspunktet er mest belastet. Utbyggingene gjør også tilgangen til fellesfunksjoner knappere. Det gjelder tilgang til skole, barnehage, friområder osv. Boligene i området er generelt små. Det er derfor spesielt viktig å sikre gode uteområder i

dette området for ulike befolkningsgrupper og ulike aldersgrupper.

Voldsløkka er en møteplass for turveier: Ringveiforbindelsen "Grønn rute" fra Skøyen over Ullevål til Sinsen. Turvei B9 mot Nydalen og Storo, og turvei B8 mot Havnabakken og Marka.

Torshov

Statsbygg har lagt ut den 46 mål store tomten Torshovgata 46 til salg. Saken har stor betydning for naturvern- og friluftslivsinteresser og framtiden for restene av Oslos grønne lunger. Området er i dag regulert til offentlige formål (dvs skole, barnehage mv). I salgsannonser antas det at området kan omreguleres til boligformål! Planlagt utbygging av ytterligere 5000 nye boliger i bydelen truer de øvrige parkene i området på grunn av behov for nye skoler og barnehager.

Byantikvaren og Riksantikvaren påpeker at både gravhauger, bebyggelse, vegetasjon må tas vare på. Området utgjør et kulturmiljø med uvanlig stor tidsdybde – fra jernalderen, Torshovet, via 17-1800-tallets gårdsanlegg til i dag. Torshovkvartalene ble reist i respektfull tilpasning omkring høydedraget og utgjør flaggskipet i Oslo kommunes boligbygging i 1920-årene.

GRØNT DIKT

HEI, EDDERKOPP!

Vi er kollegaer her på denne jorden.
Og driver hver med vårt.
Du spinner ditt nett og venter tålmodig på ditt bytte.
Jeg setter mitt garn og venter på min fangst.
Vi hører til her begge to.
Og hver av oss har en lang historie på samme kloden.
Langt tilbake er vi i slekt.
Hvordan går det, edderkopp?
Blir det noen fangst i dag?

Sigmund Hågvar

Kall det et lite Amazonas

Av Rune Fjellvang, Naturvernforbundet i Skedsmo

En perle i grått, omspunnet av grønt løvverk og et yrende fugleliv. Til og med en liten verneplan har sett dagens lys nå i april. Leira bærer sitt navn med rette, der den renner fra åsene inne på Hadeland, og ned gjennom jordbrukslandet på Romerike. Leirgrå renner den ut i Nitelva, før vannet havner ute i Nordre Øyeren naturreservat.

Det er først og fremst de siste 12 kilometerne som har gjort Leira kjent, der elva slynger seg over sletta sør for Leirsund. Elva graver i yttersvingene og legger igjen masse i innersvingene. Gjennom flere tusen års prosess har elva gravd seg nye løp og lagt igjen gamle elveløp som små sjøer – stiller – som etter hvert har utviklet sitt eget dyreliv og planteliv, og hvor årlige flommer har forsynt stillene med friskt vann og mer liv.

Naturvernforbundet i Skedsmo har kjempet en årelang kamp for å få til et vern i området. Et vern

mot utarming av kantvegetasjonen og et vern mot golfbaner og andre inngrep som ikke har noe med samspillet mellom natur og jordbruk å gjøre. Dessverre kom den verneplanen som ble vedtatt i april i år for seint til å redde de store oreskogene som fantes her, men gir likevel håp om en kantsone som kan gi plass til mer dyreliv enn i dag.

Kantvegetasjonen består av et tett belte hovedsakelig bestående av mandelpil. Innimellom finnes noe korgpil, og den forunderlige hvitpilen. 19 store hvitpiler vokser langs den nedre

delen av vassdraget. Alt tyder på at disse er kommet hit for over 200 år siden, før det var vanlig med innførsel av slike treslag. Gåten om hvordan de kom dit er ikke løst, der trærne står blant or, solbær og rips.

Før verneplanen som er utarbeidet for Skedsmo kommunes del ble vedtatt, var det allerede opprettet to naturreservater. Det 80 dekar store Holmen naturreservat i Skedsmo er en gråor- og heggeskog, som det nærmest er umulig å ta seg fram i for et menneske. Men fuglene stortrives. Jølsen naturreservat i Fet er

LEIRA er kjent for sin rikdom av fisk. Her et eksemplar av gjørs som Sofie har fanget ved Leirsund.

Foto: Rune Fjellvang

en mandelpilskog, og den er kanskje den aller best utviklete sør for Dovre. En verneplan for kantvegetasjonen i Fet er også under utarbeidelse.

Så seint som på 1960-tallet var elvebredden langs nedre delen av Leira naken. Kyr beitet nede ved vannet og tilgjengeligheten var stor. Siden kom kantvegetasjonen, og med den et yrende fugleliv. Her er sangere i hope-tall. Nattergalen er forsomme-rens karakterfugl når sola forsvinner i vest. Her er myrsangeren med sin plagiatsang som inneholder låter av svaler, linerler, meiser og lyder den har snappet opp i Øst-Afrika. Gresshoppesangere og elvesangere dukker opp fra tid til annen, mens lerkéfalken jager øyenstikker over kroksjøene. Åkerriksa og vannriksa er det også gode muligheter for å høre i området.

I selve elva er det fiskelivet som tiltrekker seg mest oppmerksomhet. Her gyter arter som er svært sjeldne sett i landsmålestokk, og som her har sin yttergrense for utbredelse. Spesielt viktig er Leira for arter som stam, asp og gjørs. Ellers er mort, laue, gullbust, vederbuk, brasme, flire og hork karakterfisker for Leira. Gjedde, lake og abbor forekommer også.

Mens man nå har fått et visst vern på landsiden, sliter Leira på vannsiden. Til tross for at den er varig verna mot kraftutbygging, har mange tiår med bakkeplanering gjort at vannstandsutviklingen i elva har kommet ut av kontroll. Vannstanden varierer enormt, og erosjonen langs bredden bare øker. Gamle sandbanker og gyteplasser slammes ned og leirebreddene vokser seg

høyere. Elveløpet blir trangere og faren for flom økende. Sikringstiltak gjøres på Frogner og Leirsund for å verne bebyggelse og idrettsanlegg - og problemene forskyver oppover og nedover.

For Skedsmo kommunes del omhandler verneplanen også kroksjøene. Men vernet vil i seg selv ikke gjøre området til det naturområdet det bør være. Skjøtselstiltak må også til. Men penger følger i svært liten grad med i vernet, som er tuftet på plan- og bygningsloven, og ikke noen naturvernlovgivning.

NATUR i Skedsmo er et hefte som gir utførlig informasjon både om Leira og om andre naturområder i Skedsmo.

Den som måtte ønske seg en tur til Leira-området finnes mye nyttig informasjon i heftet "Natur i Skedsmo – en veiviser til kjente og ukjente områder". Heftet er utgitt av Naturvernforbundet i Skedsmo, med støtte fra Skedsmo kommune, Lillestrømfondet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og fra Akershus fylkeskommune. Heftet er skrevet av medlemmer i foreningen, med Sverre Solberg som redaktør. 8700 eksemplarer er trykket og heftet på 82 sider deles ut gratis.

Bygdøy Bynasjonalpark!

Arbeidet med å få etablert en egen lovhjemmel for vern av "bynasjonalparker" og en sikring av Bygdøy går videre. Forvaltningen av Kongsgården er overtatt av Folkemuseet, og det pågår en planlegging dels i regi av Folkemuseet og dels i regi av kommunen. I tillegg arbeides det med vern etter naturvernloven av spesielt verdifulle naturområder, i en samlet plan for verdifulle områder ved Oslofjorden. Naturvernforbundet deltar i en referansegruppe for dette planarbeidet sammen med en rekke etater og instanser. De store linjene i den framtidige forvaltningen vil bli klare i løpet av den kommende vinteren.

Arbeidet med en egen lovhjemmel er mer langsiktig. NOA har fått betydelige oppslag om idéen, og med utelukkende positiv respons. Ikke bare Oslo og Bygdøy, men også i Bodø og Molde, og senest med henvendelse fra naturvenner i Halden. På vegne av Norges Naturvernforbund har vi invitert de andre fylkeslagene, og lokallag i tilknytning til byer og større tettsteder, til å komme med forslag til kommende "Bynasjonalparker" i deres område. Målet er en riksdekkende kampanje for en slik hjemmel i forkant av valget, med fokus både i riksdekkende medier og lokalmediene samtidig. Vi håper at en slik kampanje kan gi et gjennombrudd for idéen, slik at en hjemmel kan innarbeides i den nye naturmangfoldloven Følg med i avisene! Vi kommer tilbake med en oppdatering i et senere nummer av Grevlingen.

Sæterhytten på Dronningberget.

Foto: Kim Hartvig

Sett og saket

Mannen som stoppet McDonald's!

Misnøyen med McDonald's-lokaliseringen spredte seg i nabolaget, det ble demonstrasjoner, møter og en egen aksjonsgruppe – med Nicolaissen i spissen. Jeg hadde jo ikke greie på hvordan man skulle gå fram for å få snakket med politikerne, men jeg brukte mange av triksene jeg hadde brukt gjennom mange år som selger. Noen politikere sa "det er ikke sånn man gjør det", men heldigvis nådde jeg fram likevel.

Etter utallige møter med McDonald's-ledelsen, politikere og andre miljøaktivister fikk han en telefon (...) dagen etter kom en forside med tittelen "Mannen som stoppet McDonald's". Byutviklingskomiteen la ned bygge- og deleforbud på tomta i Jorines vei 6 og ba byrådet fremme forslag om friområde.

Om nyvalgt nestleder i Groruddalen Miljøforum Knut Nicolaissen, iflg. Akers Avis Groruddalen 11. mars 2005

Kollektivsatsingen

Trikkebilletten i Oslo kostet 25 øre i 1950. Hadde den fulgt prisutviklingen skulle du i dag ikke ha betalt mer enn fire kroner turen på trikken. I stedet må du ut med inntil 30 kroner.

NAFs medlemsblad Motor mars 2005

Tenk om!

Menneskeheten er bare i sin ungdom. Hjertet er nok ferdig utviklet, men hjernen har et stykke igjen. Om 100 år tror jeg for eksempel at det ikke finnes krig mer. Konflikter, ja. Men ikke store kriger, de vil rett og slett være for barnslige. Om 200 år begynner vi å bli verdige til å være på denne vanvittig fine planeten vår. Foreløpig er vi ikke det.

Arne Næss i Hjemmet nr. 11/05

Regnskogene

Det selges mye regnskogtømmer i Norge som ikke burde ha vært solgt. Produktene er ikke alltid hva de gir seg ut for å være: For å sikre seg mot falskt salg har derfor Byggmakker krevd at de største treleverandørene inngår særskilte avtaler hvor de garanterer at tømmeret ikke er regnskogtømmer.

Hus & bolig, Huseiernes Landsforbund 1/05

Oversikten

I Aftenposten skriver Kåre Valebrokk tungsinndig og fornøyd at nordmenn kommer til å doble sin levestandard på 25 år. Det eneste problemet er – eldrebolgen. Dette skriver Valebrokk mens drivhusstormene allerede hyler rundt norske ører.

Steinar Lem i Folkevekt nr. 1 2005

"Ned med naturen!"

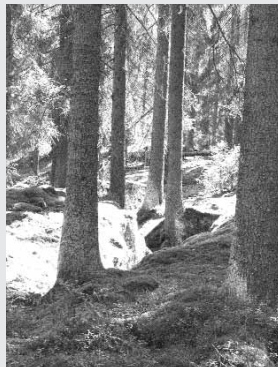
Så sa filosofen Herman Tønnesen som ble professor i Canada – det så jo ikke ut til at Arne Næss (sr.) skulle dette ned, som det ble sagt den gang i 1950-årene. Han tenkte naturligvis på brutaliteten i næringskjeden. Spurven som bare tør se sekunder av gangen av frykt for hauken, gaupa som river rådyret i filler, reven som tar rypa, og ikke minst ulveflokkene som omsider nedlegger den svære elgen. Parolen er – bort med rovdypene, så kan alle gresse fredelig til sine dagers ende.

Jeg forlater stubben for dype tanker og går litt bortenfor det høyeste punktet på Lauvåsen. Der står elgene som vanlig i grankrattet. De strake bena går i ett med granleggene. Nesten. Bedre kamuflasje er det ikke lett å finne for dem. Bare hodet med geviret følger meg. Dumme? Nei, de har akkurat den intelligensen som skal til for å leve i sin nisje. Eller hadde. NSB og motorveiene har forandret på mye for dem. En hyttenabo som har en stubbe oppe i Gausdal Vestfjell et sted, forteller at merking viser at elg har trukket dit fra Nordmarka hver vinter så lenge de har kunnet måle. Kanskje har elgen trukket samme veien i 2000 år, for i varmeperioden den gang var det godt vinterbeite for elg i flæene ovenfor Dokkfløyen i motsetning til nå. Kalven lærte av mor, og hun av mor igjen. Like stae som vi liker å si om oss selv, med fjes som de sindigste av oss, og ben med fortid fra femtakilometeren.

Jeg er ikke sikker på om han har rett, den gode Hermann. Jeg mener før vi fikk den viktigste av alle oppfinnelser – den smertestillende bedøvelsen. Og den er jo ikke utbredt blant ville dyr ennå. Å ynke seg til døde av skabb og annen sykdom, eller å sulte i hjel med smadret hofte. Ulven ville gjort kort prosess. Et skikkelig bitt, så total lammelse. Herrens veier er uransakelige. Jeg er neimen ikke sikker på om det er de resolute Snekkersve-kara som forvalter våre medskapninger best.

Men så var det som han sa kraftutbyggeren om fossen: "Vakker, ja vel, men den kaster jo ikke noe av seg." Vi høres av.

LUSEVASAN I forrige utgave av Grevlingen hadde vi en artikkel om Lusevasan, en truet eventyrskog i Lillomarka. I mellomtiden har det vært en stor befaring i området, med skogeierne (Prytz), skogoppsynet og NOA. Vi hadde tidlig i prosessen foreslått at det burde søkes en løsning av saken i form av makeskifte av skog med Nittedal kommune eller gjennom "frivillig vern". På befaringen ble begge disse mulighetene diskutert, samtidig som vi også var nødt til å diskutere hvordan eventuelle hogster kunne gjennomføres. Skogeierne var lyttende til vår argumentasjon, og aviste på ingen måte mulighetene vi skisserte. Samtidig hadde de et ønske om at en avklaring ikke måtte dra i langdrag. Skogoppsynet, som må forholde seg både til søknad om å godkjenne hogster og våre forslag om vern, skisserte en mulig løsning i at skogeierne får lov til å hogge utenfor og helt i utkanten av området kommende vinter, men at ytterligere inngrep må utstå i påvente av en avklaring av "frivillig vern" eller makeskifte. Fra NOAs side vil vi stille helhjertet opp for at de sentrale områdene kan få en eller annen form for beskyttelse, til glede for kommende Markabrukere. Mer nytt i kommende utgaver av Grevlingen!

Parti fra Lusevasan i april i år.

Foto: Gjermund Andersen

Grevlingen er ingen kostforakter, så hvorfor skulle hun ikke se hva som bød seg av god mat? En annen dag ble hun med på vandring med et entusiastisk forskerpar langs vann og vassdrag, før hun traff en dame som åpnet hennes sinn for hvordan man kan dekorere med naturens egne vekster.

Ville vekster til tredobbel glede

Først finner du dem på en hyggelig vandring, så lærer du dem å kjenne, og så tar du dem hjem og lager selv de fineste dekorasjoner, for så å minnes vandringer igjen.

Oppe ved "Sporten" på Frognerseteren holder en blid dame til. Der kan du gå rett inn i hennes lille trylverksted som viser hva man kan få til med enkle midler av hva man finner. Ordet ryktes over hele byen – så nå dekorerer hun til hverdag og fest, og minnestunder med.

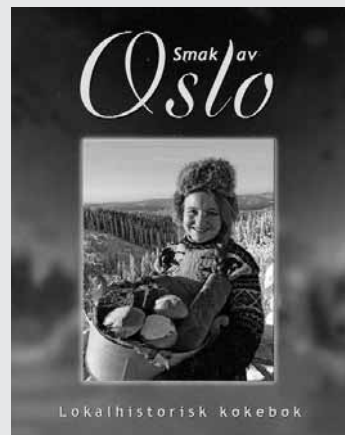
Edle Catharina Norman
Vakre markblomster
N.W. Damm, 2005
81 sider,
rikt illustrert,
kr 264,-
ISBN 82-04-09270-9

Hun har kommet med en flott bok hvor du trinn for trinn kan lære deg å se hva du kan sanke ute i skogen og så selv sette s a m m e n vakre dekorasjoner, buketter, kranser og så videre. Bare det å bla i g j e n n o m boken var en fest! F.F.

God smak av Oslo

Når en kulturjournalist og en naturfotograf setter hverandre stevne for å fange inn smaken av Oslo – hva velger de? Jo fjorten steder, hvorav ti i ganske landlige omgivelser. Det blir en guide til smaker og opplevelser som ligger litt utenfor allfarvei. Boken er fylt med mye godt innsamlet lokal kulturhistorie og rikelig med oppskrifter. Mange steder er nevnt med oppfinnsomme menyer.

Denne leser fikk lyst på et lengre opphold på Sørbråten gård hos Eline Monrad Vistven og Helge Torp på deres økologisk drevne gård med de svære bryggerihestene Marco og Felix, og mange andre dyr. Meny: ørretrulade, stekt elg (selvfølgelig, nær sagt), men hva med tyttebærpersjert pære til? Eller tyttebærterte til dessert? På Frognerseteren vil jeg satse på eplekaken for n'te gang – kortreist mat den også. Jo da, de har flott meny med reinsdyr i steinsoppsaus også, blant annet. Vi som har fulgt litt med Hanne og Bjørn Stenen fra de fikk kjøpt Skjennungstua av Gudbrandsdalslaget går gjerne innom, tar en varm eplecider med kanel og kjøper med oss noe av hennes hjemmebakst. Det går også an å ta inn hos Ane Moe og Knut-Arne Løite på Kikutstua og sette til livs et par stekte småørreter med tilbehør, mens blikket dveler over Bjørnsjøen. Østmarkseteren må vi nesten sette av til spesielle anledninger, som forfatterne sier – det er som å sette seg til bords i et folkeeventyr.

Ola Einbu og Øystein Søybe
Smak av Oslo – lokalhistorisk kokebok
Bak syv blåner forlag 2004
130 sider, rikt illustrert, kr 348,-
ISBN 82-92255-03-6

Men også ved sjøkanten finnes smaken av Oslo. Lille Herbern har alltid vært et trivelig sted. I dag er restauranten ikke minst kjent for sin bouillabaisse, fiske-suppa med alt det rare i. Også på Dyna fyr tar de imot – hellefisk og også der fiskesuppe. Jeg har ikke nevnt alle stedene, men råder dere til å se selv. Jo, en til må med – i lysthuset som er det eneste som er igjen av Ljansbruket i Hvervenbukta tilbereder matglade Mohammad Saeed gjerne et ekte pakistansk grillmåltid eller tandoori-mat til avveksling fra rekesmørbrødene. F.F.

Blågrønne Oslo

Det blir alltid morsomt når kunnskapsrike entusiaster tar oss med på tur. Har du den minste interesse av småkryp og fisk, fugler og planter, vil du bli frelst lenge før disse tyve vandringer langs vann og vassdrag sammen med Jan og Karen Anna Økland er omme. Boken har fine fargebilder og gode kartskisser over rusleturene med avmerkede punkter underveis hvor forfatterne har noe på hjertet. På denne måten kan du og barna/barnebarna bli bedre kjent med elver som Akerselva, Alna, Lysakerelva, Ljanselva, og vann som Blankvann, Alnsjøen, Østensjøvann og Lutvann, og mange flere – og som en ekstrabonus: ved hjelp av et vannglass, en hvit plastboks og en kjøkkensil er det svært mye dere kan se nærmere på!

Oslo er fantastisk, jublet forfatterne, da de hadde gått opp alle turene – den ene professor emeritus i limnologi (ferskvannslære), den andre frilansforsker med fagområde miljøforhold, planter og dyr i ferskvann. Sammen har de undersøkt og vandret langs 1500 norske innsjøer og elver. F.F.

Jan Økland og
Karen Anna Økland
**Oslo rundt langs vann
og vassdrag – økologiske
vandringer**
Vett & Viten AS, Nesbru,
2. utgave 2004
236 sider, rikt illustrert
ISBN 82-412-0569-4

VELKOMMEN TIL SOMMARFEST!

Fredag den 3. juni inviterer Naturvernforbundet i Oslo og Akershus til sommarfest på vakre Vøienvolden (Maridalsveien 120, nær Sagene). Vi ønskjer alle våre medlemmer, lokallagsaktivistar og støttespelarar velkommen til ei feiring av sommaren og arbeidet vårt.

Frå klokka 18.00 fyrer vi opp grillane. Utover kvelden vert det underhaldning for store og små og tid til å slå av ein prat med andre miljøinteresserte.

Ta med grillmat og drikke sjølv. Vi står for tilbehør.

Dersom det er varmt i været held vi oss ute, men dersom det blir for kaldt trekk vi innandørs.

Fint om de kan melde dykk på via e-post til Unni Berge:
unnigb@student.sv.uio.no

Med miljøvenleg helsing frå festkomiteen

